

לרבי יהודה – דברים ככתבם. נתינה לגר מותרת [ומצוה יש בה, שהרי נאמר גר ותושב וחי עמך], ולא מכירה (רש"י). מכירה לנכרי מותרת אך לא נתינה.
 רבי מאיר מתיר ליתן מתנם חנם לנכרי (עפ"י ע"ז כ).
 הרמב"ם (זכיה ג,יא; עכו"ם י,ד) פסק כרבי יהודה, וכתב לנכרי במכירה דוקא ואילו לגר בין בנתינה בין במכירה, דלא כרש"י שכתב (בר"ה דברים) אסור למכור לגר. (בספר דברי אמת (דברי סופרים' ה דף קיד) הביא ממהרש"ל בחולין שפסק כרבי מאיר. והקשה על כך).

דף כב

- לט. א. האם יש בגידים בנותן טעם, ומאי נפקא מינה?
 ב. למה הקיש הכתוב את הדם למים?
 ג. למה הוקשו אבר-מן-החי ודם זה לזה?
 ד. שור הנסקל – האם מותר בהנאה, בשרו ועורו?
 ה. האם ערלה מותרת בצביעה ובהדלקה?

א. נחלקו תנאים בדבר; רבי יהודה סובר יש בגידים בנותן טעם, והאוכל גיד הנשה של בהמה טמאה, מלבד מה שחייב משום גיד הנשה חייב משום אכילת טמאה. ורבי שמעון פטר, שאין בגידים בנותן טעם הלכך אינו חייב משום בשר טמא. [ואף משום איסור 'גיד הנשה' פטור, כי סובר ר"ש שלא נאמר איסור גיד אלא בבהמה המותרת באכילה].

בסוגיא הניחו שהסובר יש בגידים בנותן טעם, גיד הנשה מותר בהנאה, שכשהותרה נבלה גם גידה הותר, שהרי גם הוא בכלל 'נבלה' (רש"י). אבל למאן דאמר אין בגידים בנותן טעם, לא הותר הגיד בכלל התר הנבלה, והריהו אסור בהנאה – כדברי רבי שמעון. [אך יש אפשרות שגם לדעה זו גיד הנשה מותר בהנאה – כי יש ללמוד ב'קל וחומר' מחלב, שענשו כרת והותר בהנאה. כג: ואף גיד של חיה מותר. תוס'].

הרמב"ם פסק אין בגידים בנותן טעם והאוכל גיד הנשה של בהמה טמאה פטור (מאכ"א טו,יד), ואעפ"כ גיד הנשה מותר בהנאה, כרבי יהודה (שם ח,ד. וכ"ה בשאלות דרב אחאי כד. וכ"כ מהר"ם חלאה; רא"ש חולין פ"ז יז; תורת הבית ג,ג בשם רמב"ן. וכן משמע בספר החינוך (מנחת חינוך ג,יא); תשו"ע יו"ד סה,י).

ומאידך פסק הרמב"ם (ת,ו) שהאוכל גיד הנשה של נבלה לוקה שתיים. ובארו אחרונים שמתוך שהחשיבה תורה את אכילת הגיד ללקות עליו – נחשבת אכילה גם לענין איסור נבלה, שלא כגיד הנשה של טמאה שאין שם איסור 'גיד הנשה', לפיכך אינו חייב משום טמאה.
 ויש פוסקים שגיד הנשה אסור בהנאה (ספר יראים נו, ומובא בסמ"ג (ל"ת קלט); תוס' חולין צט: שערי תשובה לרבנו יונה (ב,פד. ומובא ברא"ש חולין פ"ז יד). וע' טור יו"ד סה).

[נפקותא נוספת; גיד הנשה שנתבשל עם גידים המותרים, האם הוא אוסרם בכדי נתינת טעם אם לאו (עפ"י חולין ק). וכן נפקא מינה לענין מבשל גיד בחלב, האם חייב משום בישול בשר בחלב. ועוד נפ"מ לענין טומאת נבלת עוף טהור לאוכל גיד העוף (עפ"י רש"י ביצה ז). ויש חולקים (ע' במאירי שם; שער המלך מאכ"א טו; בית הלוי ח"א מו).

לענין טומאת אוכלין בגידין – ע' חזון איש טבו"י, הוספה לסימן ד סקי"ב; קהלות יעקב כאן].

ב. על הארץ תשפכנו כמים; לדעת רבי אבהו הוצרך הכתוב להתיר דם בהנאה, כמים הנשפכים (ואף דם קדשים שאינו נשפך כמים מותר בהנאה, שגילתה תורה בדם חולין שלא תאכל' האמור בדם אינו כולל הנאה, וא"כ ה"א לדם קדשים. תוס'). ולחזקיה הוקש ללמד שרק דם הנשפך כמים מכשיר לקבל טומאה כמותם, משא"כ דם קדשים שאינו נשפך כמים – אינו מכשיר.

יש אומרים שאף על פי שבשאר איסורי אכילה אסור לעשות סחורה, בדם מותר, מפני שהוקש למים (כדלהלן כג).

ג. רק חזק בבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש – ולא תאכל הנפש עם הבשר. הוקש איסור דם לאיסור אבר מן החי; לרבי אבהו הלומד איסור הנאה בכל מקום מלא תאכל – לכך הוקש לאבר מן החי, ללמד שהאבר מותר בהנאה כמו דם. ולחזקיה אין צורך בלימוד על כך (שהרי לא נאמר בו 'לא יאכל' ללמוד איסור הנאה), וההקש הוצרך כדי ללמוד מאבר מן החי לדם; מה אבר מן החי אסור אף דם מן החי אסור, ואיזה – זה דם הקזה שהנפש יוצאה בו (והאוכלו ענוש כרת כדם זביחה (רש"י ועוד).

א. נחלקו תנאים (בסנהדרין נט) האם דם מן החי אסור כדין אבר מן החי ואסור לבני נח [ונראה לפי"ז שגם דם שחיטה אסור להם, שהרי עדיין היה היא], אם לאו. (הר"ח כאן כתב לאסור [ויתכן שתלוי הדבר במחלוקת חזקיה ור' אבהו, האם למדים מאבמ"ה לדם], ומהר"ם חלאה כתב להתיר. וכ"מ מרש"י. וכן דעת הרמב"ם (מלכים ט, י) להלכה, כחכמים שם. ור"א שאף לחכמים אסור משום 'בשר מן החי' (ע' אבי עזרי שם בדעת התוס'), או משום 'יוצא מן החי' – ע' עמודי אור נא).

ב. לדעת הלומדים איסור אבר מן החי מובשר בשדה טרפה, למדים התר הנאתו מהכתוב בו לכלב תשלבון אתו (עפ"י ירושלמי ערלה ג, א).

ד. שור הנסקל אסור בהנאה (לא יאכל את בשרו). ואפילו עורו אסור בהנאה (ובעל השור נקי – כאדם שאומר לחברו יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של כלום. ויש תנאים שלומדים זאת מאת בשרו – את הטפל לבשרו).

א. לדעת רבנו תם ועוד, לא נאסר שור הנסקל מחיים. ולדעת רש"י נאסר.

ב. הנהנה משור הנסקל, האם דינו במלקות; נראה שתלוי הדבר במחלוקת החכמים בירושלמי (עפ"י יפה עינים; שבט הלוי ח"ח קט).

ה. הערלה, כשם שאסורה באכילה כך אסורה בצביעה ובהדלקת הנר (וערלתם, ערלתו, ערלים).

דוקא הדלקת שמן וכדו' אסורה מהתורה, אבל לא בכגון הדלקת עצים, לפי שהשלהבת באה מן הגחלים – למאן דאמר 'אין שבת עצים בפת' (תוס'). וע' בטעם הדבר בתור"פ להלן כו. והחזו"א (קכד, לדף כו סק"ז) צדד שלדעת הסובר אין שבת עצים בפת הוא הדין להדלקת שמן בנר אין איסור תורה בהנאתו. והכתוב בא לדרשה אחרת).

חולין שנשחטו בעורה, מקור איסורם ודינם באכילה ובהנאה – נתבאר בקדושין נו-נח.

נתינת גיד הנשה לנכרי – בחולין צג.

גיד של נבלה ושל קדשים ושל שור הנסקל – שם קא.

מעילה בדם – נתבאר במעילה יא.